

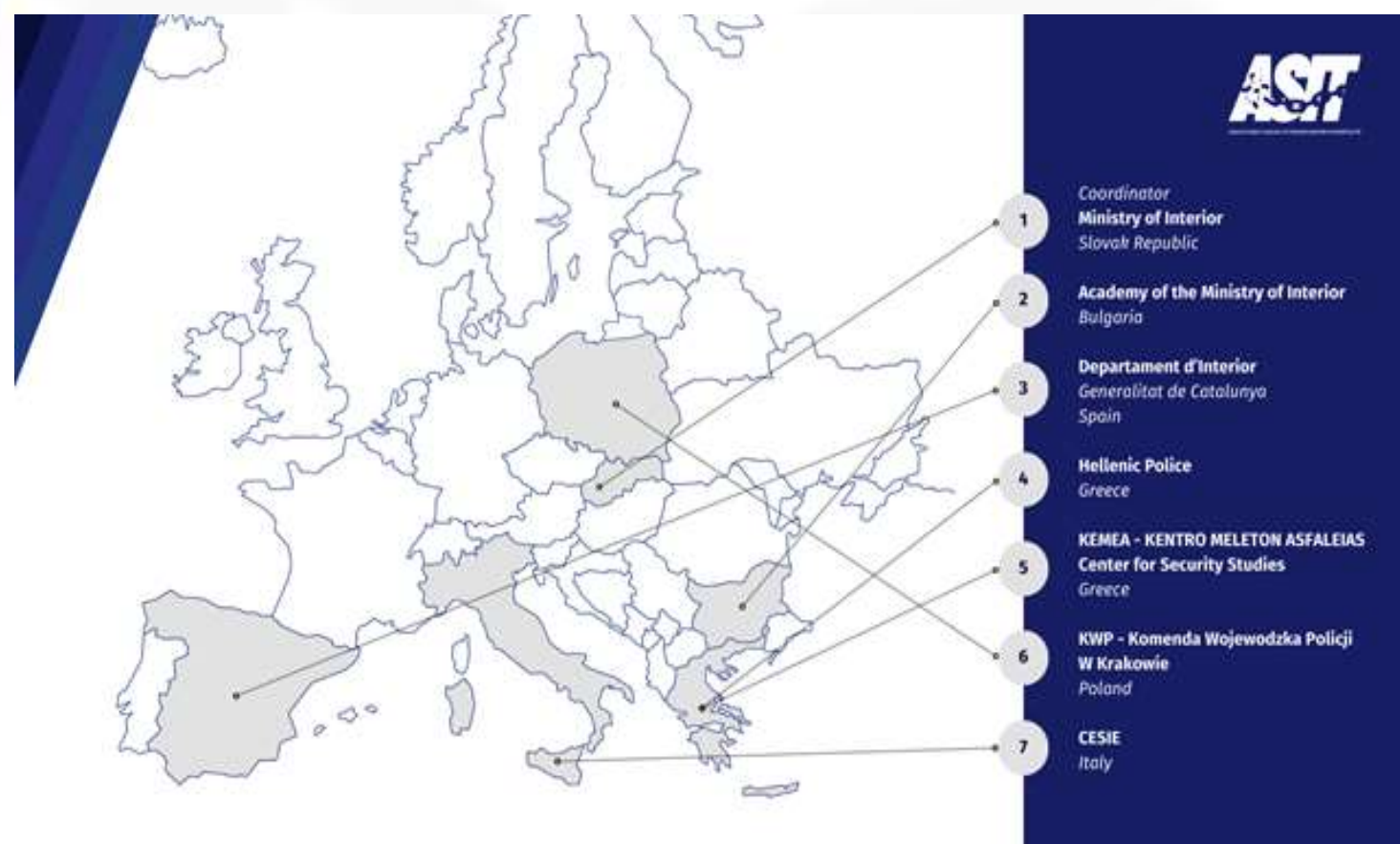
Allegory Support Services and Training capacities in assessing and

Co-funded by
the European Union

Obchodovanie s ľuďmi samovzdelávanie

Modul pre komunitných,
zdravotníckych a psychosociálnych
pracovníkov v prvej línii

Iniciatíva ASIT

- Vzdelávací modul je súčasťou medzirezortného projektu a je dostupný v siedmich jazykoch. Každá jazyková mutácia obsahuje aj národné špecifiká.
- Medzinárodná iniciatíva ASIT sa zameriava na riešenie nových foriem obchodovania s ľuďmi podporou schopnosti identifikovať obete a odhaľovať spôsoby fungovania páchatel'ov v rámci širokej škály zainteresovaných strán.
- Sedem európskych partnerov spolupracuje na sieťovaní a spolupráci, zdieľajú údaje a informácie s podporou technologických nástrojov.
- Medzinárodné aktivity zlepšujú identifikáciu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi vytváraním sietí pracovníkov v prvej línii a orgánov presadzovania práva a **to budovaním odborných kapacít**, sprístupňovaním metodík a digitálnych nástrojov na zmiernenie rizík a na ochranu zraniteľných skupín.

Praktické informácie

Tento kurz pre samovzdelávanie je navrhnutý tak, aby rozšíril schopnosti a vedomosti účastníkov, cieľových skupín:

- ✓ • **Komunitní pracovníci,**
- **Psychosociální a zdravotnickí pracovníci,**
- **Kultúrní mediátori, atď.**

✓ Vzdelávací materiál si môžete stiahnuť na svoj počítač alebo ho môžete používať online bez časových obmedzení, čiže je možné sa k tomu vraciať opakovane. Materiál si môžete stiahnuť alebo prispôbiť a takto zdieľať informácie s vaším partnerom alebo kolegom.

✓ Absolvovaním tohto modulu účastník získa vedomosti, ktoré môže využiť vo svojom pracovnom aj súkromnom živote, bude vedieť ako rozpoznávať znaky obchodovania s ľuďmi a ako získať pre obeť poskytnú ochranu a pomoc.

✓ Odhadovaná dĺžka samovzdelávania je približne 60 minút, ale odporúčame, aby každý účastník absolvoval kurz individuálnym tempom a vo vhodných podmienkach pre dostatočné získanie informácií.

Úvod

Časť 1

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Osnova kurzu

Modul je rozdelený do štyroch blokov.

- ✓ **Úvod:** hlavný cieľ vzdelávania a zdôvodnenie, prečo znalosti o obchodovaní s ľuďmi pomôžu podnikateľom predchádzať možným sankciám z dôvodu využívania služieb obetí obchodovania s ľuďmi.
- ✓ **Definícia:** základné informácie k trestnému činu obchodovania s ľuďmi.
- ✓ **Identifikácia:** v tejto časti získajú účastníci vedomosti k správne mu vyhodnoteniu znákov obchodovania s ľuďmi, k posúdeniu situácii a k správnej komunikácii s obeťami obchodovania s ľuďmi.
- ✓ **Hlásenie a ochrana:** mechanizmy ochrany a podpory pre obeť obchodovania s ľuďmi.

1 ÚVOD

2 DEFINÍCIA

3 IDENTIFIKÁCIA

4 HLÁSENIE A OCHRANA

Ciele vzdelávania

Absolvovaním tohto modulu účastník bude vedieť:

- ✓ formy obchodovania s ľuďmi a najčastejšie znaky k identifikácii potenciálnych obetí obchodovania s ľuďmi,
- ✓ zamerať sa na miesta a situácie spojené s obchodovaním s ľuďmi v zraniteľných komunitách (migrantov, žiadateľov o azyl, utečencov, zneužívaných osôb, atď.)
- ✓ **komunikovať s potenciálnymi obeťami obchodovania s ľuďmi a nahlásiť akékoľvek podozrenie z trestného činu obchodovania s ľuďmi na políciu,**
- ✓ identifikovať potenciálnu obeť obchodovania s ľuďmi a správne ju nasmerovať k subjektom poskytujúcim pomoc.

Obchodovanie s ľuďmi ako globálny problém

latentná, skrytá trestná činnosť

K ilustrácii rozmeru obchodovania s ľuďmi je zvyčajne možné uvádzať iba odhady počtov obetí obchodovania s ľuďmi ako aj ziskov organizovaných kriminálnych skupín.

finančné zisky obchodníkov s ľuďmi

Obchodovanie s ľuďmi patrí medzi najvynosnejšiu trestnú činnosť y spolu s obchodovaním s drogami a zbraňami

49,6 milióna obetí na celom svete

Podľa údajov zverejnených Medzinárodnou organizáciou práce (ILO), Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM) a organizáciou Walk Free je na celom svete odhadovaných 49,6 milióna obetí obchodovania s ľuďmi.

236 miliárd amerických dolárov

Podľa odhadov Medzinárodnej organizácie práce (MOP) z roku 2024 predstavujú ročné zisky obchodníkov s ľuďmi objem nelegálne získaných finančných prostriedkov vo výške 236 miliárd amerických dolárov.

DEFINIČIA

Časť 2

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Čo je trestným činom obchodovania s ľuďmi

Smernica 2011/36/EÚ (doplnená smernicou 2024/1712) rozšírila definíciu obchodovania s ľuďmi iné účely

KONANIE

nábor, preprava, presun ukryvanie alebo prevzatie osôb, **vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad týmito osobami**

PROSTRIEDKY

hrozba alebo použitie sily alebo iných foriem nátlaku, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdania či prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby, na ktorú je iná osoba odkázaná

ZNEUŽÍVANIE PROSTITÚCIE ALEBO INÉ FORMY SEXUÁLNEHO VYKORISŤOVANIA VRÁTANE PORNOGRAFIE, NÚTENÁ PRÁCA ALEBO SLUŽBY VRÁTANE **ŽOBRANIA, OTROCTVA** ALEBO PRAKTÍK PODOBNÝCH OTROCTVU, NEVOĽANSTVU, **ZNEUŽÍVANIE NÁHRADNÉHO MATERSTVA, NÚTENÉHO MANŽELSTVA, NELEGÁLNEJ NEZÁKONNEJ ADOPCIE ALEBO ZNEUŽÍVANIE NA TRESTNÚ ČINNOSŤ**, ALEBO ODOBERANIE ORGÁNOV, TKANÍV, ČI BUNKY

Dôležité

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Okamžitá a **neodkladná** ochrana detí

Nábor, preprava, **presun**, **ukrývanie** alebo **prevzatie** **dietťa** **na** účely vykorisťovania sa definuje ako „obchodovanie s ľuďmi“.

Uvedené platí aj v prípade, že sa nepoužije žiadny z nasledujúcich prostriedkov: hrozba alebo použitie sily, nátlak, únos, podvod, klamstvo, zneužitie moci, zneužívanie zraniteľného postavenia alebo poskytovanie alebo prijímanie platieb alebo výhod s cieľom získať súhlas osoby, ktorá má kontrolu nad inou osobou.

Definícia

Zneužívanie

- Únos, zatknutie, verbálne/fyzické/sexuálne/psychické zneužívanie
- Fiktívne pokuty, vyhrážky, zastráňovanie
- Zadržiavanie osobných dokladov a vecí, zvyšovanie pracovnej záťaže

Vytváranie závislosti

- Poskytovanie bezplatného alkoholu/drog, výhradné zabezpečenie stravy/ubytovania
- Kontrola dokladov totožnosti, obmedzenie pohybu/prístupu k službám

Klamstvo

- Falošné sľuby o lepšom živote, falošné pracovné/vzdelávacie ponuky
- Zavádzajúce pracovné podmienky, ponuky útočiska s vykorisťovateľským zámerom

Emocionálna kontrola

- Vyhrážky obeti/rodine, manipulácia s cieľom presvedčiť ich k poslušnosti o spolupráci
- Strach z úradov, deportácie alebo uväznenia
- Emocionálna väzba k rodine páchatela

Dodatočná kontrola

- Falošné tvrdenia o zárobkoch, bez možnosti naplnenia základných životných potrieb (strava, zdravie, hygiena)
- Zneužívanie kultúrnych presvedčení (napr. dlhová povinnosť)
- Emočné hrozby (napr. rozvod, deportácia)

Zneužívanie etických presvedčení

- Manipulácia s hanbou a morálnou povinnosťou spojenou s rodinnou
- Hrozby rozvodu, deportácie alebo duchovných rituálov (napr. šamanstvo)

Finančná kontrola

- Vytváranie extrémneho dlhu prostredníctvom vymyslených alebo premrštených poplatkov (víza, potraviny, nástroje)
- Disponovanie s bankovým účtom obete, zmätok ohľadom zárobkov
- Dlhové otroctvo a finančné manipulácie

Starostlivosť

- Nadväzovanie nezdravých vzťahov, zasypávanie obete darčekom/chválou
- Sľuby o budúcej jednorazovej platbe s cieľom vytvoriť povinnosť a falošnú nádej

Izolácia

- Zamykanie obetí, obmedzovanie komunikácie s rodinou alebo komunitou
- Obmedzenie osobnej slobody, prístupu k telefónu alebo internetu

Ustanovenie o netrestaní

Poteciálnu obeť obchodovania s ľuďmi môžete nahlásiť

- Od potrestania páchatel'a trestného činu možno upustiť, ak trestný čin spáchala osoba z donútenia v priamej súvislosti s tým, že bol na nej spáchaný trestný čin obchodovania s ľuďmi.
- Účelom takejto ochrany je:
 - obhajovať ľudské práva obetí,
 - predchádzať ďalšej viktimizácii, - povzbudiť poteciálne obeť, aby vystupovali ako svedkovia v trestnom konaní proti páchatel'om.
- Vyššie uvedené nezbavuje jednotlivcov stíhania alebo trestu za trestné činy, ktoré dobrovoľne spáchali alebo sa na nich dobrovoľne podieľali.

Upozornenie

Využívanie služieb obete je trestným činom, ak je obeť zneužívaná na poskytovanie takýchto služieb a užívateľ služieb vie, že osoba poskytujúca službu je obeťou obchodovania s ľuďmi.

Je obchodovanie s ľuďmi viditeľný zločin ?

Nie, obchodovanie s
ľuďmi je skrytý zločin.

Áno, je to veľmi ľahko
rozpoznatelný zločin.

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Je potrebné použiť prostriedky proti detskej obeti na získanie súhlasu, aby sa konanie kvalifikovalo ako obchodovanie s ľuďmi?

Áno, tri základné prvky (čín **konanie**, prostriedky, účel) musia byť splnené kumulatívne a následne by sme mohli konanie páchatela kvalifikovať ako obchodovanie s ľuďmi, či už ide o dieťa alebo dospelú obeť.

Nie, kvôli zraniteľnosti detskej obete. Ak je predmetom vykorisťovania dieťa, malo by ísť o trestný čin obchodovania s ľuďmi, a to aj v prípade, že neboli použité žiadne prostriedky.

*es and Improved c
Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB*

Rozpoznávanie

Časť 3

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Venujte pozornosť ukazovateľom, **ktoré môžete získať v rozhovore s potenciálnou obeťou obchodovania s ľuďmi, z toho, čo sa jej/jej stalo.** Zamerajte sa na všeobecné ukazovatele a ukazovatele podľa formy vykorisťovania.

Vo väčšine prípadov sa potenciálne obeť obchodovania s ľuďmi správajú neprirodzene, napr. sú uzavreté, vyhýbajú sa komunikácii s ostatnými, nechajú za seba hovoriť iných, vyhýbajú sa očnému kontaktu, sú sprevádzané.

Môžu mať na tele aj známky fyzického násilia.

Je veľmi dôležité oboznámiť sa a osvojiť si všetky ukazovatele, ktoré sa dajú použiť v praxi, nielen tie, ktoré sú odporúčané.

Indikátory

Časť 3

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Indikátory

Ktokoľvek môže identifikovať potenciálnu obeť obchodovania s ľuďmi na základe indikátorov

- ✓ Indikátor je signál, ktorý upozorňuje pozorovateľa na možnosť, že jednotlivec môže byť potenciálnou obeťou obchodovania s ľuďmi.
- ✓ Indikátory slúžia ako vodítka alebo znaky, ktoré pomáhajú identifikovať obeť; zriedkakedy sa však nájde učebnicový príklad obete.
- ✓ Napríklad namiesto toho, aby sa obeť javila uzavretá a stiahnutá, môže prejavovať známky agresie alebo nevyspytateľného správania. V niektorých prípadoch sa môže daná osoba javiť príliš veselá alebo dokonca hysterická.

Všeobecné znaky

- **Nátlak v práci:** Obeť je nútená vykonávať činnosti proti svojej vôli.
- **Psychická a fyzická ujma:** Obchodník používa tieto metódy ako prostriedok nátlaku.
- **Obmedzenie pohybu:** Obeť sa nemôže voľne pohybovať a je často kontrolovaná a strážená.
- **Izolácia:** Obeť je oddelená od ostatných, čo obmedzuje jej slobodu.
- **Zabavenie dokladov:** Obchodník môže obeti vziať cestovný pas alebo občiansky preukaz, čím vyvolá obavy, že sa bez týchto dokladov nachádza v cudzej krajine nelegálne.
- **Zákaz komunikácie:** Obetiam je často bránené v komunikácii s rodinou, priateľmi alebo príbuznými, alebo je ich komunikácia výrazne obmedzená a monitorovaná obchodníkom s ľuďmi.
- **Bez pokrytia základných potrieb:** Obete môžu trpieť hladom, nedostatkom spánku a nemajú prístup k lekárskej starostlivosti.
- **Nevyplatenie mzdy:** Obchodník osobe nevyplatí nič ale jej môže zaplatiť iba istú časť
- **Manipulácia s dlhom:** Obchodník môže tvrdiť, že obeť dlhuje peniaze za cestovanie, ubytovanie, vybavenie dokumentov alebo sprostretkovanie zamestnania, čo ju ďalej núti k nedobrovoľnej práci.

Znaky správania

- extrémne správanie (submisívne, afektované)
- obeť hrajú úlohy, ktoré im boli pridelené, nechávajú za seba hovoriť iných a sú kontrolované
- viditeľne nervózne, vyhýbajú sa očnému kontaktu,
- spotené ruky,
- obeť sa zdajú byť utiahnuté, nekomunikujú.
- neprirodzená reč tela,
- smiech sa strieda s plačom,
- zľahčovať situáciu,
- agresivita, dokonca hystéria

Fyzické znaky

- jazvy a modriny, ktoré sú známkami násillia alebo napadnutí, možné známky sebapoškodzovania, známky možného užívania omamných a psychotropných látok,
- špinavé oblečenie, staré oblečenie, žiadny majetok, t. j. nezodpovedá individuálnym ekonomickým okolnostiam,
- vek, pohlavie, batožina a celkové znaky vzhľadu, ktoré by poukazovali na profil potenciálnej obeť obchodovania s ľuďmi a špecifickej formy obchodovania s ľuďmi (pracovné vykorisťovanie, sexuálne vykorisťovanie alebo nútené žobranie).

Ak je obeťou obchodovania s ľuďmi dieťa, môže prejavovať nasledujúce príznaky

- dieťa je hanblivé a bojazlivé
- vyhýba sa očnému kontaktu, pozerá sa do zeme
- je šokované a nevie, ako sa má správať
- dieťa žije s väčšou skupinou detí, možno aj s obchodníkmi s ľuďmi – zvyčajne osoby, ktoré dieťa sprevádzajú
- dieťa môže a nemusí byť doprevádzané rodičmi
- dieťa nie je samo sebou, nemôže voľne hovoriť

Obchodovaná osoba za účelom sexuálneho vykorisťovania

- je zastrášaná a musí nedobrovoľne poskytovať sexuálne služby a iné formy sexuálneho vykorisťovania,
- môže nosiť výstredné oblečenie, aby pôsobila provokatívne,
- môže mať na tele stopy fyzického napadnutia alebo znásilnenia,
- môže byť pod vplyvom omamných a psychotropných látok,
- zdá sa byť vystrašená, utiahnutá alebo má výkyvy nálad a môže si ubližovať,
- nedostáva finančnú odplatu alebo disponuje, len s malou časťou z nej,
- je nútená často splatiť fiktívny dlh za cestovné, ubytovanie, pracovné umiestnenie, atď.,
- je jej zabránený voľný pohyb, osoba je izolovaná od ostatných a monitorovaná
- nie je jej dovolené svojvoľne komunikovať s rodinou, príbuznými a priateľmi.
- nemá prístup k svojim dokladom,
- trpí nedostatkom jedla, spánku a má zamedzený prístup k lekárskej starostlivosti.

Osoba obchodovaná s ľuďmi za účelom pracovného vykorisťovania

- je nútená pracovať často pod hrozbou fyzického alebo psychického násilia,
- je nútená vykonávať inú prácu, než akú jej sľúbili,
- nedostáva plat alebo si jej plat necháva obchodník alebo dostáva iba malú časť z neho,
- je unavená, vystresovaná a nepozrná
- je nútená splatiť dlh za cestovné, ubytovanie, sprostredkovanie zamestnania atď.,
- Je izolovaná od ostatných a jej pohyb je kontrolovaný.
- nemá dovolené komunikovať s rodinou, príbuznými, priateľmi alebo má komunikáciu obmedzenú, alebo komunikácia prebieha na základe pokynov a v prítomnosti obchodníka s ľuďmi,
- má nedostatok jedla, spánku, žiadny prístup k lekárskej starostlivosti,
- nemá prístup k svojim dokladom,
- je s ňou zaobchádzané ako s majetkom osoby, ktorá ju obchoduje.

Obet' obchodovania s ľuďmi nútená k žobraniu

- môže vykazovať známky zneužívania alebo fyzického násilia ako napr. modriny, rezné rany, atď., alebo
- môže mať znaky fyzického a psychického postihnutia
- je nútená žobrať pod vplyvom fyzickej alebo psychickej ujmy,
- má nedostatok jedla, spánku, žiadny prístup k lekárskej starostlivosti,
- nemá prístup k svojim dokladom,
- je nútená splatiť dlh, ubytovanie a stravu, atď.,
- je izolovaná od ostatných a jej pohyb je kontrolovaný,
- nemá dovolené komunikovať s rodinou, príbuznými, priateľmi alebo je jej komunikácia veľmi obmedzená alebo komunikácia prebieha na základe pokynov a v prítomnosti obchodníka s ľuďmi.
- môže byť pod vplyvom omamných a psychotropných látok,
- musí odovzdať vyžobrané peniaze obchodníkovi s ľuďmi,
- obchodník si ponecháva často ich sociálne dávky,
- je unavená, vystresovaná, vyhýba sa očnému kontaktu, má na sebe špinavé oblečenie.

Obet' núteného manželstva

- uzavrie manželstvo s osobou, ktorú nemusí poznať a ktorú si nechce vziať a to pod vplyvom fyzickej alebo psychickej ujmy,
- nemá prístup k osobným dokladom,
- môže byť pod vplyvom omamných a psychotropných látok,
- má obmedzenú slobodu pohybu, je izolovaná od ostatných,
- môže sa stať obeťou aj inej formy obchodovania s ľuďmimôže mať znaky fyzického alebo psychického náslia.

Osoba, ktorá je nútená k domácemu otroctvu

- býva s rodinou, ktorá ju vykorisťuje,
- nestravuje sa so zvyškom rodiny a dostáva stravu, len v obmedzenom množstve,
- nemá súkromný priestor,
- spí v nevhodnom priestore,
- iba zriedkavo neopúšťa dom, nikdy neopúšťa dom bez svojho zamestnávateľa,
- môže byť vystavená urážkam, zneužívaniu, vyhrážkam alebo násiliu

Znaky obchodovanej osoby zneužívanej na páchanie trestnej činnosti

- deti zapojené do nelegálneho obchodovania s drogami alebo inej kriminálnej trestnej činnosti,
- deti rovnakej národnosti alebo etnickej príslušnosti, ktoré pochádzajú zo zlého sociálno ekonomického prostredia, neuplnej rodiny alebo žijú,
- mladí ľudia sú súčasťou veľkých skupín, ktoré majú toho istého dospelého opatrovníka,
- obchodované osoby sú trestané, ak neukradnú dosť,
- obchodované osoby žijú s členmi svojho gangu,
- obchodované osoby cestujú s členmi svojho gangu do cieľovej krajiny,
- existujú dôkazy o tom, že obeť boli zapojené do páchania drobných krádeží v rôznych krajinách.

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Príklad č. 1

Katka, 18-ročné dievča, žila so svojou matkou v dedine na južnom Slovensku. Katka sa rozhodla ísť na univerzitu a na internete našla Milana, 45-ročného doučovateľa matematiky. Milan jej dával hodiny u seba doma. Jedného dňa mu Katka povedala, že by si rada privyrobila na dovolenku.

Milan jej sprostredkoval brigádu v reštaurácii v centre Viedne. Sľúbil jej, že za mesiac si zarobí toľko ako za pol roka doma. Milan jej tiež povedal, že môže bývať v jednej z hostovských izieb nad reštauráciou.

Milan Katke ponúkol, že ju bude sprevádzať do Viedne a vybaví všetky formality. Katka súhlasila. Do Viedne dorazili neskoro večer a stretli sa s Marekom, Katkynim budúcim zamestnávateľom.

Milan jej navrhol, že kým bude mať pohovor so zamestnávateľom, on vybaví všetky formality k čomu si vypýtal jej doklady. Počas prvého stretnutia sa od Mareka dozvedela, že jej skutočnou prácou bude prostitúcia. Nesúhlasila. Bola veľmi zmätená. Milan jej sľúbil prácu v reštaurácii. Marek ju vzal do miestnosti nad reštauráciou, kde jej vysvetlil, že ak sa pokúsi utiecť, tak si ju ľahko nájdu. Napriek varovaniu sa v noci pokúsila utiecť. Marekov kolega ju chytil, zbil a znásil-

Katke sa podarilo utiecť až po mesiaci, ale musela uspokojiť veľa klientov. Pri úteku Katka požiadala o pomoc personál lekárne. Kontaktovali organizáciu, ktorá poskytuje služby ženám v núdzi a pomohli Katke sa vrátiť sa domov.

Opisuje prípadová štúdia obchodovanie s ľuďmi?

Áno, Katka je obeťou obchodovania s ľuďmi.

Nie, ale Katka je obeťou iného **typu** zločinu - kupliarstva.

Je Milan páchatel'om obchodovania s ľuďmi?

Nie, je to len dobrý priateľ. Chcel
pomôcť Katke.

Áno, Milan je komplic; zapojil sa do
procesu obchodovania s ľuďmi.
Naverboval, nalákal a previezol
Katku.

Bol Marek páchatel'om obchodovania s ľuďmi?

Áno, Marek bol páchatel'om
trestného činu obchodovania s
ľuďmi.

Nie, ale Marek bol páchatel'om iného
druhu trestnej činnosti (**napr.**
kupliarstva).

Boli prítomné všetky podstatné prvky obchodovania s ľuďmi?

Nie.

Áno, mohli by sme rozpoznať konanie ako nábor, preprava, odovdanie. Tiež prostriedky ako vyhrážanie sa, použitie sily alebo iných foriem nátlaku, podvod atď. Účelom v tomto prípade bolo zneužívanie Katky na nútenú prostitúciu.

Bola Katka dieťa?

Nie, bola dospelá.

Áno, mala 18 rokov, takže bola ešte dieťa.

Aký bol účel vykorisťovania?

Nedošlo k žiadnemu
vykorisťovaniu, dobrovoľne sa
venovala prostitúcii.

Účelom jej vykorisťovania bola
nútená prostitúcia.

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Príklad č. 2

Roman je 67-ročný dôchodca, bývalý pestún z detského domova. Dokončil základnú školu a vykonával ťažkú prácu, čo sa odrazilo na jeho zdraví; ochrnul na pravú stranu tela.

S manželkou sa rozviedol kvôli závislosti na hazardných hrách a alkohole. Po liečbe sa presťahoval do ubytovne na okraji mesta. Ján a jeho syn Jakub bývali v izbe vedľa Romana. Jedného dňa Jakub pozval Romana do svojej izby a okamžite využil jeho dôveryhodnosť, zlý zdravotný stav a aktuálnu životnú situáciu. Jakub a jeho otec prinútili Romana piť alkohol. Ráno mu povedali, že bude za nich žobrať. Roman sa najprv bránil, ale Jakub a jeho otec ho zbili a vyhrážali sa mu zabitím.

Každý deň, od rána do neskorej noci, musel Roman žobrať od okoloidúcich a to na rôznych miestach, najmä pred nákupnými centrami. Jakub a Ján denne od Romana vyberali všetky vyžobrané peniaze cca 50 – 60 eur. Kúpili mu trochu jedla alebo mu dali zvyšky jedla. Romana každý deň bili a obmedzovali mu jeho osobnú slobodu. Jakub alebo Ján mu tiež vzali doklad totožnosti a platobnú kartu a mesačne mu vybrali dôchodok vo výške 350 eur.

Roman žobral dva roky. Jedného dňa pred obchodným domom Roman spadol, udrel si hlavu a začal krváčať. Okoloidúci zavolať záchranku. Počas cesty do nemocnice sa s Romanom rozprávala záchranárka Anička. Všimla si, že Roman je uzavretý, ustráchaný a vystresovaný. Pred dvoma týždňami sa na workshope dozvedela o fyzických znakoch a prejavoch správania zneužívaných osôb a obetí obchodovania s ľuďmi. Okamžite preto kontaktovala políciu, ktorá prišla do nemocnice so sociálnym pracovníkom a poskytli Romanovi potrebnú pomoc a bezpečné ubytovanie.

Z čoho vychádzala Romanova zraniteľnosť?

Roman bol dôveryhodný, bol v zlom/neprijaznivom zdravotnom stave a vyšším vekom. Bol tiež bez rodiny a so závislosťou.

Roman nebol v zraniteľnej pozícii.

Išlo o prípad obchodovania s ľuďmi?

Nie, Roman nebol v zraniteľnej pozícii a neexistovali žiadne prvky obchodovania s ľuďmi.

Áno, išlo o jasný prípad obchodovania s ľuďmi.

Aký bol účel vykorisťovania?

Romanove činy boli poháňané
jeho vlastnými túžbami, nie
nátlakom.

Účelom vykorisťovania bolo nútené
žobranie.

Aké donucovacie prostriedky boli použité?

Prípadová štúdia neopisuje
obchodovanie s ľuďmi, takže
neboli použité donucovacie
prostriedky.

Zastrašovanie, vyhrážanie sa násilím,
násilie, obmedzovanie osobnej
slobody.

**Kto bol v tejto prípadovej štúdii
obchodníkom s
ľuďmi/vykorisťovateľom? Jakub alebo
jeho otec Ján?**

Nikto.

Jakub a jeho otec Ján, obaja boli
obchodníci s ľuďmi v prípadovej
štúdii.

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Príklad č. 3

Mia bola diabetička a nezamestnaná. Bývala s matkou v prenajatom byte. Po matkinej smrti sa musela z bytu odsťahovať a skončila na ulici. Tam ju oslovila Renate a ponúkla jej ubytovanie u nej v útulku pre psov.

Ponúkla jej aj, ak jej Mia pomôže sa starať o psy.

Realita však bola iná; Mia sa o psy starala sama sedem dní v týždni. Nemohla opustiť miesto, kde boli psy držané. Bol to akýsi klietkový dom pre psy, takže jej Renate nosila dvakrát denne trochu jedla. Renate s ňou nepodpísala žiadnu pracovnú zmluvu a Mia za svoju tvrdú prácu nedostávala žiadne peniaze. Bývala so všetkými psami a spala v hrdzavej posteli v rohu.

Renate nenechala Miu odísť samú a ona sa nemohla presťahovať na iné miesto.

Mia nemala nikoho a nechcela sa vrátiť na ulicu. Renata sa Mii vyhrážala a bila ju každý deň.

Keď Renata Miu silno udrela, Mia utiekla a schovala sa v kostole na konci ulice. Správca kostola si vypočul jej príbeh a zavolať na pomoc políciu a psychológa.

Je toto prípad obchodovania s ľuďmi?

Nie, nejde o prípad obchodovania
s ľuďmi

Áno, táto prípadová štúdia opisovala
obchodovanie s ľuďmi.

Oklamala Renata Miu pracovnou ponukou?

Áno, Mia mala Renate pomáhať so psami a mala byť za to platená.

Nie, Renata Miu neoklamala. To, čo Renata povedala Mii, bola pravda.

Mala Renate s Miou podpísať pracovnú zmluvu alebo dohodu o vykonaní práce?

Nie, nebolo to potrebné.

Samozrejme, musela.

Aká forma vykorisťovania je opísaná v prípadovej štúdii?

Toto nie je prípad obchodovania s ľuďmi.

Nútená práca bola formou vykorisťovania.

Aké ukazovatele ste si všimli v prípadovej štúdii?

Podvodná ponuka, obmedzenie voľného pohybu, hrozba násilia, násilie, nedostávala žiadnu mzdu

Táto prípadová štúdia nezahŕňa indikátory obchodovania s ľuďmi, pretože tento prípad nebol príkladom obchodovania s ľuďmi.

Konal správca kostola správne, keď zavolať políciu a psychológa?

Nie, nemala túto informáciu nikomu oznámiť.

Áno, urobila veľmi dobré rozhodnutie.

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Príklad č. 4

Rodičia 15-ročného Milana a 13-ročnej Olívie sa dohodli, že Olívia sa vydá za Milana a rodičia Olívie dostanú ako odmenu 4 000 EUR.

Rodičia Olíviu prinútili vydať sa za Milana na druhý deň. Podľa miestnych tradícií sa svadobná oslava konala v dome Milanových rodičov. Olívia musela zostať a bývať v dome svojho „manžela“, aby sa vyhla ohováraníu od Milanovej rodiny.

Večer ju jej rodičia a Milanovi rodičia prinútili k pohlavnému styku s Milanom a potom musela s Milanom žiť ako „manželka“.

Napriek tomu chodila do školy každý deň, pretože nedokončila povinnú školskú dochádzku. Mama Olívie na ňu čakávala pred školou a po skončení školského dňa ju odprevádzala k Milanovým rodičom.

Olívia mala veľké obavy, ale nemohla ísť za svojimi rodičmi, nakoľko oni ju predali do druhej rodiny. Potrebovala sa s niekým porozprávať a tak išla za triednou učiteľkou. Učiteľka si Olíviu vypočula a zavolała políciu a sociálnych pracovníkov.

Bola Olívia obeťou obchodovania s ľuďmi?

Nie, nebola.

Áno, bola obeťou obchodovania s
ľuďmi za účelom núteného sobáša.

Boli Milanovi rodičia v tejto prípadovej štúdii obchodníkmi s ľuďmi?

Nie, neboli.

Áno, boli.

Boli Olívini rodičia obchodníkmi s ľuďmi alebo len jej matka?

V tejto prípadovej štúdii boli obaja rodičia obchodníkmi s ľuďmi, rovnako ako Milanovi rodičia.

Iba matka Olívie bola obchodníčka s ľuďmi.

Reagoval učiteľ správne?

Nie, nemala nikoho kontaktovať.

Áno, urobila veľmi dobré rozhodnutie a zvolila správny postup.

Našli ste v tejto prípadovej štúdii aspoň tri donucovacie prostriedky?

Nie, pretože táto prípadová štúdia nie je prípadom obchodovania s ľuďmi.

Áno, napríklad násilie, hrozba násilia, obmedzovanie osobnej slobody, zneužívanie bezbrannosti, zneužívanie rodičovského postavenia.

PART 4

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Ochrana a hlásenie

Môžem anonymne nahlásiť podozrenie z obchodovania s ľuďmi?

Chrániť

Áno, každý môže anonymne nahlásiť podozrenie z obchodovania s ľuďmi.

Anonymitu umožňujú rôzne kanály vrátane liniek pomoci, a priameho kontaktu s políciou.

Anonymita je povolená pre oznamovateľov alebo tých, ktorí sa obávajú odvetných opatrení v súvislosti s ich podozrením.

- **Okamžitá reakcia:** Uprednostnite bezpečnosť potenciálnych obetí. Bezodkladne kontaktujte políciu alebo linku pomoci. Zdržte sa priamej konfrontácie s podozrivými obchodníkmi s ľuďmi, aby ste predišli eskalácii situácie a ohrozeniu svojej vlastnej bezpečnosti.
- **Dokumentácia a správa:** Uchovávajte si dôkladné záznamy o všetkých relevantných detailoch: vrátane dátumov, časov, fyzického popisu zúčastnených osôb a prijatých opatrení.
- **Spolupracujte s políciou:** Poskytnite orgánom činným v trestnom konaní všetky relevantné informácie vrátane záznamov o hosťoch, bezpečnostných záberoch a akýchkoľvek pozorovaní alebo podozrení, ktoré ste zhromaždili.
- **V prípade podozrenia z obchodovania s ľuďmi alebo jeho odhalenia je mimoriadne dôležité rýchlo a rozhodne konať.**

Čo robiť, ak sa **potenciálna** obeť nachádza na pracovisku?

Ak je obeť odhalená na pracovisku, je potrebné citlivo zistiť, čo sa stalo.

- Uistite sa, že pri komunikácii s obeťou a vami nie sú prítomné žiadne iné osoby.
- Uistite sa, že osoby z pracovného prostredia obete nevidia, ako s obeťou vediete rozhovor.
- Povedzte obeti, kto ste a skúste ju uistiť, že sa nemusí báť, pretože jej chcete pomôcť.
- Počúvajte a pýtajte sa otvorené otázky, a vyhnite sa slovu „prečo“.
- Na základe základných ukazovateľov identifikujte, či môže ísť o obeť obchodovania s ľuďmi. Konajte pri podozrení z obchodovania s ľuďmi, pretože ide o závažný trestný čin.
- Dbajte na etické štandardy, t. j. rešpektujte základné ľudské práva, slobodu a dôstojnosť obete, uveďte si, že sa osoba nestala obeťou dobrovoľne, neposudzujte obeť za jej vzhľad, národnosť, zdravotný stav a činnosť, ktorú bola nútená vykonávať.

Pri komunikácii s obeťou je najdôležitejšie si uvedomiť, že:

- **osoba pred vami je obeťou** trestného činu a nie páchatelom trestného činu obchodovania s ľuďmi,
- trestný čin obchodovania s ľuďmi **porušuje základné práva a slobody** obete, čo sa môže odrážať aj v správaní a vzhľade obete,
- obeť obchodovania s ľuďmi je obzvlášť zraniteľná obeť a vyžaduje si **osobitnú ochranu a pomoc**,
- existuje mnoho dôvodov, prečo sa obete obchodovania s ľuďmi nepovažujú za obeť obchodovania s ľuďmi alebo nežiadajú o pomoc. Obete obchodovania s ľuďmi môžu byť psychicky a fyzicky týrané a často kontrolované, boja sa odplaty, pomsty voči sebe a svojim rodinám alebo sa cítia zodpovedné za svoju situáciu. Tiež ani nevedia, že existujú rôzne formy pomoci.

Ako pomôcť obeti

S obeťou obchodovania s ľuďmi sa môžete stretnúť na verejnom mieste alebo na pracovisku.

Obeť môže byť v zlom fyzickom a psychickom stave. Aby ste zistili, či sa jedná o obeť obchodovania s ľuďmi, je dôležité k nej pristupovať citlivo.

Ako pomôcť obeti

- Požiadajte kolegov o pomoc, aby ste zabezpečili základné potreby obete. To zahŕňa zabezpečenie bezpečnej situácie a nahlásenie incidentu polícii.
- V závislosti od vašich možností a dostupných zdrojov kontaktujte políciu alebo akúkoľvek národnú linku pomoci, aby ste získali kontaktné informácie na organizácie, ktoré poskytujú ubytovanie, jedlo, nápoje, odpočinok alebo prístup k iným základným potrebám.
- **Okamžite kontaktujte políciu (ool@minv.sk) alebo zavolajte na existujúce národné linky pomoci a nahláste akékoľvek podozrenie z trestného činu.**
- Ak si obeť neželá kontaktovať organizáciu na podporu obetí obchodovania s ľuďmi, rešpektujte jej rozhodnutie. V každom prípade jej, prosím, poskytnite číslo Národnej linky pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi **(0800 800 818)** a **polície (158)**.
- V prípadoch, keď existuje bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia obete, musíte bezodkladne kontaktovať priamo políciu.
- Pamätajte, že je to v konečnom dôsledku na rozhodnutí obete, či incident nahlási polícii.

Kontaktujte políciu okamžite

- v prípade ohrozenia života a zdravia obete,
- ak obeť a vy ste v akomkoľvek nebezpečenstve (zároveň sa snažte opustiť miesto, kde takéto nebezpečenstvo existuje),
- ak existuje dôvod domnievať sa, že daná osoba je dieťa. Uistite sa, že nejde o dieťa, pretože pre deti existujú špecifické postupy. Niektorí mladí ľudia mladší ako 18 rokov sa môžu vydávať za plnoletých.

Nezabudni

Snažte sa zachovať čo najviac materiálov a stôp, ktoré by mohli viesť k identifikácii páchatel'ov a/alebo obetí, a ihneď ich odovzdajte polícii, ak:

- počas svojej práce narazíte na webový obsah zobrazujúci neštandardné situácie ovplyvňujúce integritu osôb, ktoré považujete za autentické a ktoré vykazujú zjavné známky nedobrovoľného konania zo strany aktéra alebo aktérov, alebo
- v obsahu identifikujete deti v takýchto situáciách.

Kto sa zápaža do procesu ochrany obetí

- Verejné a štátne inštitúcie a agentúry – polícia, prokurátura, súdovia, štátny obhajovia
- Mimovládne organizácie zabezpečujúce linky dôvery, chránené a bezpečné ubytovanie a/alebo integráciu, aktivity/služby súvisiace s traumou, stabilizáciou, finančnými a/alebo sociálnymi a/alebo zdravotníckymi aktivitami/službami.
- Na Slovensku je zriadený mechanizmus na koordinované a zodpovedné riadenie preventívnych, ochranných a asistenčných opatrení vrátane ročných finančných prostriedkov na stimuly v oblasti ochrany obetí obchodovania s ľuďmi.
- Zúčastnené strany národného referenčného mechanizmu monitorujú, navrhujú a posilňujú právne zmeny, akčné plány, stratégie a politiky s cieľom zabezpečiť spravodlivosť pre obeť a primerané trestanie páchatelov, spolupáchateľov a podnikov zapojených do procesu obchodovania s ľuďmi a vykorisťovania.

Formy pomoci

Nasledujúca cesta ochrany zabezpečila väčšiu podporu každej obeti „moderného otroctva“:

Prvý kontakt :

Národné linky pomoci, polícia, mimovládne organizácie alebo nemocnice

Oficiálna identifikácia :

Formálne uznanie za obeť obchodovania s ľuďmi

Posúdenie potrieb :

Hodnotenie okamžitých a dlhodobých potrieb

Koordinovaná podpora :

Odporúčenie príslušným poskytovateľom služieb

Druh ochrany pre obete obchodovania s ľuďmi

Ochrana

Uznanie postavenia obete: možnosť poskytnutia povolenia na legálny pobyt počas konania

Podpora počas obdobia zotavenia: 30 – 90 dní na rozmyslenie o spolupráci s políciou

Nástroje ochrany: Program podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi

Krízové ubytovanie:

- **Okamžité bezpečné bývanie** na 3-6 mesiacov
- **Prechodné bývanie:** Dlhodobé dotované ubytovanie
- **Špecializované útulky:** Zariadenia špecifické pre pohlavie a vhodné pre rodiny
- **Bezpečnostné opatrenia :** Nonstop personál, obmedzený prístup, dôverné miesta

Okamžitá pomoc: Núdzová pomoc, príspevok na základné potreby, cestovné poukážky

System odškodnenia: odškodnenie obetí financované štátom, občianskoprávne nároky voči obchodníkom s ľuďmi, náhrada ušlého zarábku

Dlhodobá podpora: Vzdelávacie granty. Financovanie odborného vzdelávania, mikropôžičky pre podnikateľov

Zdravotnícke služby: Bezplatná urgentná a priebežná liečba, terapia a poradenstvo zamerané na traumy, programy liečby zneužívania návykových látok, služby sexuálneho zdravia a reprodukčná starostlivosť

Podpora sociálnej integrácie: jazykové vzdelávanie a odborné kurzy, umiestnenie v zamestnaní a kariérny rozvoj

Programy špecifické pre danú krajinu

Bulharsko	Združenie ANIMUS, Krízové centrum Sofia
Španielsko	APRAMP, program Červeného kríža pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi
Poľsko	La Strada Poľsko, Národné intervenčné centrum
Slovensko	Gréckokatolícka charita, Katolícka charita
Taliansko	Program Článok 18, mimovládna organizácia Na ceste
Grécko	Kampaň A21, Národný mechanizmus sprostredkovania
Rakúsko	LEFÖ-IBF, MEN VIA pre mužské obete

- BULGARIA
- SPAIN BOLAND
- FREFFCF FRESTRFS

Dôležité kontakty na národnej úrovni na SLOVENSKU

Národné jednotky boja proti obchodovaniu s ľuďmi v celej krajine – e-mailu ool@minv.sk

 Národná linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi **0800 800 818**

Polícia Slovenskej republiky okamžitý kontakt 24 hodín denne, 7 dní v týždni

 158

Linka pomoci pre nezvestné deti (nonstop)

 116 000

Národná linka pomoci pre ženy, ktoré zažívajú násilie

 0800 212 212

Linka pomoci pre bezpečnosť detí

 116 111

Linka pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi a bezpečné cestovanie (Linka pomoci IOM)

 0907 787 374

Informačné centrum pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi a pre prevenciu kriminality Odboru prevencie kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Partners

Coordinator

Ministry of Interior / Slovak Republic

www.minv.sk/?ministry-of-interior

Academy of the Ministry of Interior / Bulgaria

studyinbulgaria.bg/academy-of-the-ministry-of-interior-sofia.html

Departament d'Interior - Generalitat de Catalunya / Spain

web.gencat.cat/en/inici

Hellenic Police / Greece

www.astynomia.gr

KEMEA - KENTRO MELETON ASFALIAS - Center for Security Studies / Greece

kemea.gr/en

KWP - Komenda Wojewodzka Policji W Krakowie / Poland

mopolsko.policja.gov.pl

CESIE / Italy

www.cesie.org

mossos d'esquadra

**Generalitat
de Catalunya**

ASIT: Digital tools and capacity building to challenges new forms of human trafficking

Internal Security Fund - ISF-2002-TF1-AG-THE (Call for proposals on actions against trafficking in human beings)

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Project Number: 101101942 - ASIT

**Co-funded by
the European Union**